

ELEVVENLIG KOMMUNE

INSPIRATIONS KATALOG

2024/2025

FORORD

Inspirationskataloget er et katalog af fælleselevråd til fælleselevråd.

Det udspringer af de indstillinger, Elevenlige Kommuner indsender, når Årets Elevenlige Kommune skal findes. Initiativet *Elevenlig Kommune* er et samarbejde – ikke kun mellem DSE og den enkelte kommune, men også kommunerne imellem. Vores fælles afsæt for partnerskabet er:

” At danne aktive og engagerede elever,
der påtager sig medejerskab for kommunal
skolepolitik, eget uddannelsessted, medelever
og lokalsamfund - og som med tiden bliver aktive
og engagerede samfundsborgere. ”

Forskning viser, at elever, der kender deres rettigheder og forstår, hvordan og hvorfor de inddrages, trives bedre, lærer mere og er mere motiverede i deres skoledag. Derfor arbejder mange kommuner målrettet for at give eleverne en institutionaliseret stemme og reel indflydelse på deres skolehverdag gennem Elevenlig Kommune-partnerskabet.

Det kræver en fælles indsats fra både elever, kontaktlærere, skoleledere, forvaltning og politikere, men i sidste ende er det eleverne, som er eksperter i egen skoledag. Det kalder på et helhedsorienteret samarbejde om elevdemokrati, hvor det kommunale fælleselevråd er en konkret og stærk ramme for elevinddragelse.

KATALOGET BESTÅR AF TO DELE:

Første del introducerer *Elevenlig Kommune*-konceptet og det værdigrundlag, samarbejdet hviler på.

Anden del præsenterer en række konkrete cases fra forskellige Elevenlige Kommuner og giver indblik i deres arbejde og initiativer.

BAGGRUND

Konceptet Elevenlig Kommune

Danske Skoleelevers koncept Elevenlig Kommune er blevet en stor succes i Danmark, hvor mere end 40 af landets kommuner er samarbejdspartnere, hver kommune med deres særlige tiltag og særpræg. Idéen blev udviklet for mere end 15 år siden, og har bidraget til et øget fokus på inddragelse af grundskoleelever i kommunal skolepolitik. Samarbejdet kæmper for det gode skoleliv for alle elever og tror på, at vejen dertil er ved at give eleverne retten til at blive inddraget. Fra Bornholm, over Frederiksberg, ned forbi Lolland, Sønderborg, Esbjerg, Thisted og til Frederikshavn bidrager kommunerne på hver deres måde til at styrke grundskoleelevernes stemme, og løfter hvert år ambitionerne for inddragelse og demokratisk deltagelse.

Et samarbejde af og for elever:

En *Elevenlig Kommune* anerkender, at fælleselevrådet er **elevernes eget kommunale råd**, og at eleverne skal tages alvorligt og inddrages i beslutninger, der vedrører deres hverdag.

Kommunen stiller de strukturelle rammer og den demokratiske inddragelse til rådighed, mens Danske Skoleelever understøtter arbejdet i fælleselevrådet gennem sparring, facilitering, udvikling og problemløsning.

Danske Skoleelever forpligter sig blandt andet til:

1.

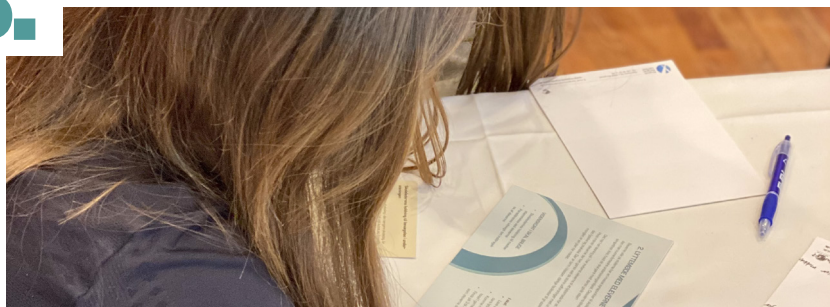
At facilitere en årlig **netværksdag**, hvor fælleselevråd mødes på tværs og deler erfaringer

2.

At stille en **elevsupporter** til rådighed, som støtter både fælleselevrådet og den kommunale kontaktperson

3.

At bistå med planlægning og afholdelse af en årlig **temadag** i samarbejde med fælleselevrådet – fx om god opstart af fælleselevrådet eller om, hvordan mærkesager omsættes til konkret handling

Derudover er der et hav af andre muligheder og tilbudte services, såsom uddannelse for kontaktlærere og dette inspirationskatalog.

REDSKAB

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN

Edderkoppespindsmodellen, måske bedre kendt som radardiagrammet, består af en syvkantet figur, hvor hvert punkt repræsenterer et parameter. Modellen kan i denne sammenhæng bruges til at visualisere kommunens arbejde med fælleselevrådet og deres understøttelsesproces. Samtidig kan modellen identificere indsatsområder og dele af fælleselevrådsarbejdet, som kan løftes endnu mere.

HVORFOR DENNE?

Edderkoppespindsmodellen har til formål at skabe et nemt og hurtigt overblik over fælleselevrådet som helhed på tværs af forskellige områder. Modellen fungerer som et indblik i fælleselevrådets nuværende indsats, men kan også bruges som et målsætnings- og planlægningsværktøj. Dens enkelhed betyder, at også eleverne i fælleselevrådet i samarbejde med kontaktpersoner og Danske Skoleelever har mulighed for at forstå, hvor der skal lægges en ekstra indsats

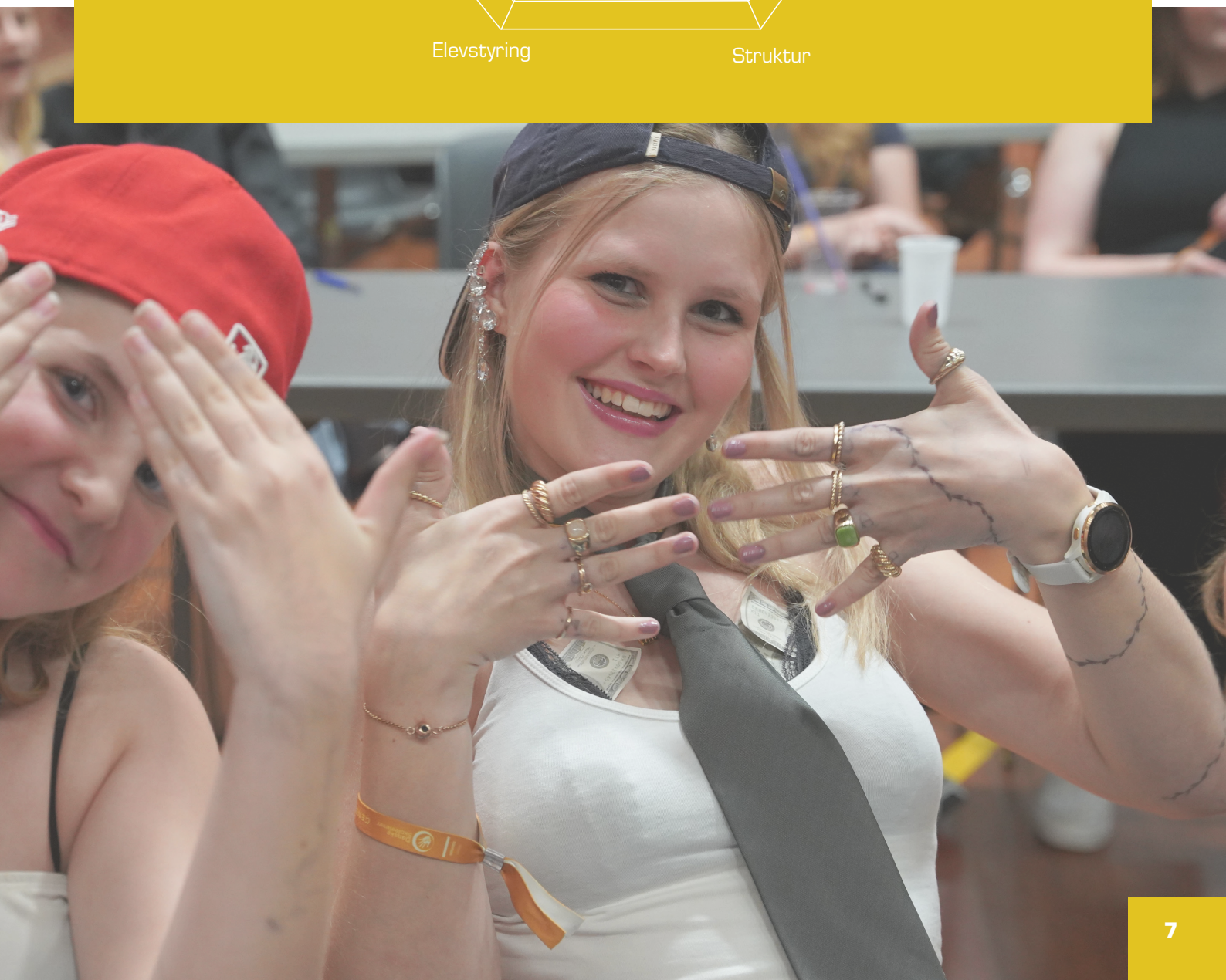
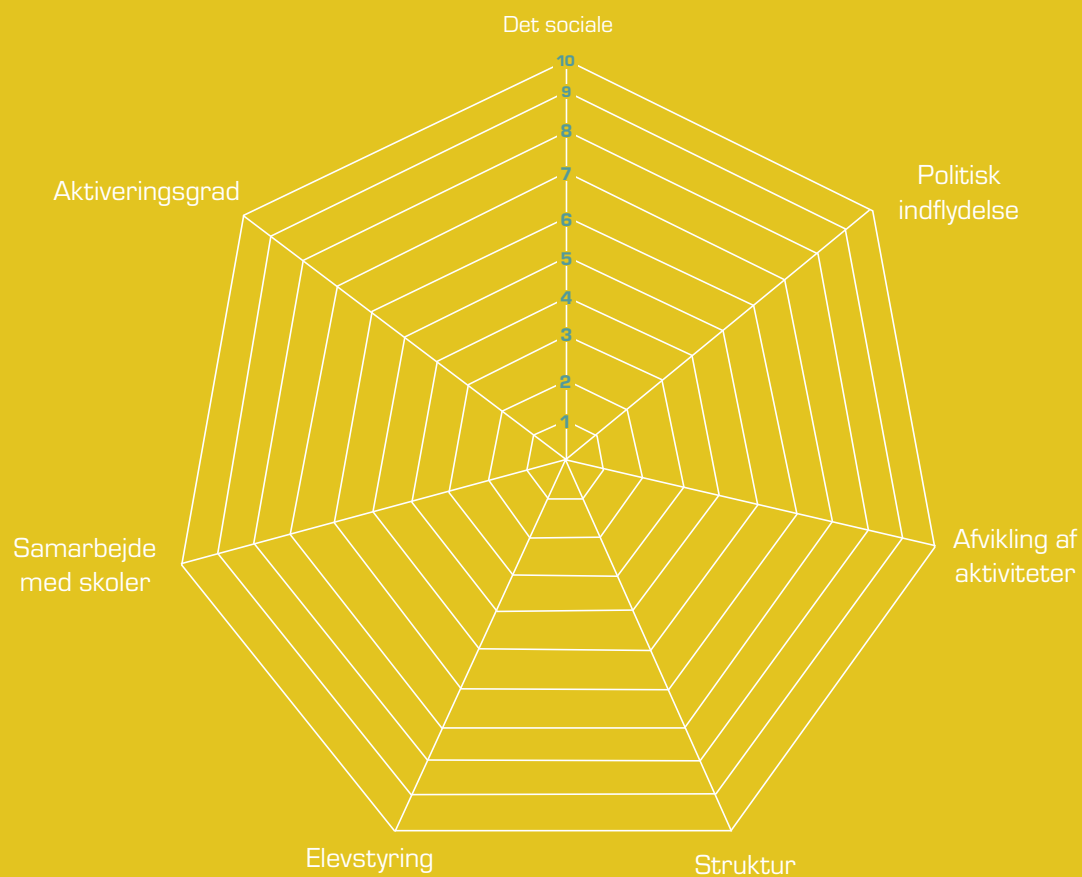
HVORDAN BRUGES DENNE?

På edderkoppespindsmodellen rangeres de syv parametre fra 1 til 10 afhængigt af, hvilket niveau Danske Skoleelever vurderer, de befinder sig på. Områder, hvor fælleselevrådet klarer sig godt, rangeres længere mod udkanten af figuren, hvor områder, som kan løftes yderligere i stedet lægges tættere på midten. På den måde har kommunen også mulighed for at sætte målsætninger for fælleselevrådets niveau på de forskellige parametre.

Som det vil blive tydeligt senere i kataloget, er hver kommune selvfølgelig forskellig, og hvert fælleselevråd har hver deres fokuspunkter og tilgange til arbejdet – det vil betyde, at der måske er nogle parametre, som af strategiske eller andre årsager internt i kommunen, ikke vil være rangeret lige så højt som andre. Modellen her giver blot et samlet overblik, som skal lede kommunen og fælleselevrådet på rette vej mod en velbalanceret arbejdsindsats, der omfatter og berører de 7 parametre nogenlunde lige fordelt.

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN

HVAD?

BESKRIVELSE AF DE 7 PARAMETRE

1.

DET SOCIALE:

Hvordan er det sociale sammenhold og fællesskabet i fælleselevrådet?

Har medlemmerne en god relation til hinanden på tværs af skoler og klassetrin, og er sammenholdet med til at løfte og højne kvaliteten af fælleselevrådets arbejde?

2.

POLITISK INDFLYDELSE:

Bliver fælleselevrådet inddraget i skolepolitiske beslutninger, og er rådet elevernes talerør til politikerne?

Har fælleselevrådet reel skolepolitisk indflydelse, hvor eleverne bidrager med deres viden og erfaringer? Er eleverne regelmæssigt i dialog med udvalgsmedlemmer og lokalpolitikere, og bliver elevernes input lyttet til i beslutningsprocesser?

3.

AFVIKLING AF AKTIVITETER:

Afholder fælleselevrådet regelmæssigt aktiviteter, der inddrager kommunens elever og skaber opmærksomhed omkring rådet?

I hvilken grad har fælleselevrådet afholdt/planer om at afholde en eller flere aktiviteter i løbet af skoleåret, og formår eleverne at skabe opmærksomhed omkring rådet og dets arbejde gennem varierende og inkluderende arrangementer?

4.

SAMARBEJDE MED SKOLER:

Har fælleselevrådet et godt samarbejde med og god kontakt til skolerne i kommunen?

Formår fælleselevrådet at samle og få repræsenteret flest mulige skoler i kommunen ved fælleselevrådsvalg, -møder og -aktiviteter, og har rådet nem og god kontakt og kommunikation mellem skoler og rådet selv?

5.

ELEVSTYRING:

I hvor høj grad er fælleselevrådet elevernes eget råd?

Tager eleverne medejerskab over rådet, og er de selv med i planlægnings-, udførelses- og evalueringsprocesser? Bestemmer eleverne selv, hvad der skal på dagsordenen, og på hvilke emner rådet skal lægge sit fokus på?

6.

STRUKTUR:

Arbejder fælleselevrådet struktureret og med en plan for året?

Har fælleselevrådet en fast struktur på rådet i form af for eksempel arbejds gange, ansvarsfordeling, planlægning og årshjul?

7.

AKTIVERINGSGRAD:

Formår fælleselevrådet at aktivere medlemmer uanset post, klassetrin eller erfaring?

Er fælleselevrådet et råd, hvor alle medlemmer bliver aktiveret og er med til at bidrage til arbejdet, og hvor eleverne deltager aktivt i både møder, planlægningsarbejde og afholdelse af aktiviteter?

På de følgende sider er edderkoppespindsmodellen blevet udfyldt i forbindelse med de tre cases fra forskellige kommuner for at vise, hvordan man i praksis kan bruge de 7 parametre, og hvordan modellens udseende varierer fra kommune til kommune.

Cases: Bliv inspireret af andre fælleselevråd

Inspirationsdelen er baseret på cases fra forskellige kommuner. Formålet er at identificere og genere konkrete ideer, der kan styrke kommunens arbejde med elevinddragelse og sammenhæng fra den enkelte skole til de uddannelsespolitiske linjer. De enkelte cases tager udgangspunkt i tre fælleselevråd, der i løbet af skoleåret på succesfuld vis har arbejdet med indsatsområderne aktiviteter, projektarbejde og dannelse og til sidst politisk indflydelse og fællesskab.

Aktiviteter i fælleselevrådet - Køge Fælleselevråd

Om Køge Fælleselevråd

Køge Fælleselevråd består af to elevrepræsentanter fra hver skole i kommunen, der har været elevevenlig siden 2018. Møderne, der er koordineret og faciliteret af fælleselevrådets formand, næstformand og sekretær, bliver ofte brugt som forberedelsestid til møder med kommunens skoleudvalg, planlægning af kommende aktiviteter og drøftelse af rådets politik og mærkesager. Den løbende erfaringsudveksling mellem eleverne er med til at styrke og kvalificere arbejdet med disse mærkesager.

Om 2024-2025

Trivsel, skærmb brug og samarbejde på tværs af skolerne har været de særlige fokusområder for Køge Fælleselevråd i skoleåret 2024/2025. Gennem både aktiviteter og møder med udvalg og politikere har fælleselevrådet formået at få indflydelse og skabe opmærksomhed omkring emnerne. Et tæt samarbejde med kommunens borgmester, Marie Stærke, som flere gange deltog til møder med eleverne, har også været afgørende for rådets indflydelse.

Fælleselevrådet har haft to repræsentanter i kommunens 'opgaveudvalg', hvor aktører på grundskoleområdet samledes for at diskutere frisættelsen af folkeskolen. Derudover har rådet løbende været til møder med kommunens skoleudvalg, hvor der blandt andet er blevet sat fokus på nikotin og euforiserende stoffer. Derudover har fælleselevrådet også haft ture ude af huset, som blandt andet har indebåret rundvisninger af både kommunens borgmester på rådhuset og folketingsmedlemmet Astrid Krag på Christiansborg.

Deres case for planlægning og afvikling af aktiviteter

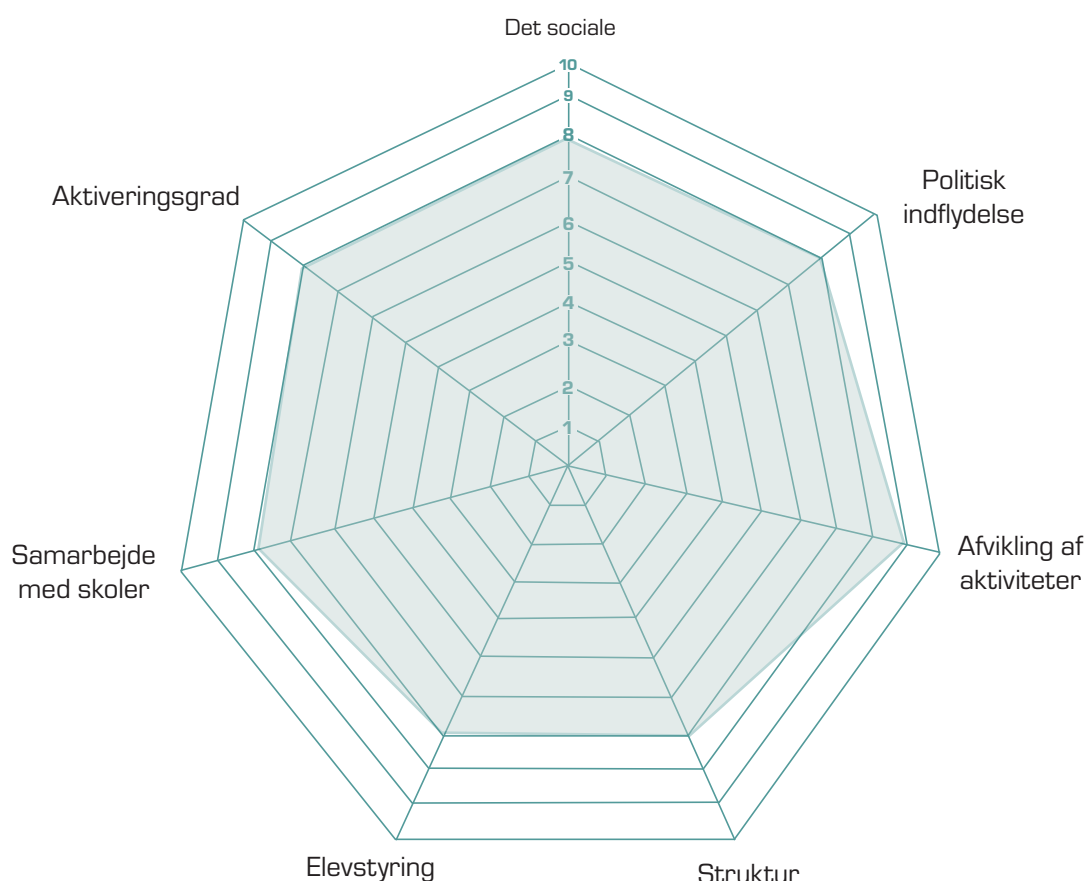
Aktiviteter og arrangementer har været en helt central del af skoleåret for Køge Fælleselevråd, og har været en drivkraft for både deres politiske indflydelse, aktiveringen af kommunens elever og fællesskabet i fælleselevrådet. Til deres årlige opstart, der afholdes på kommunens naturskole, og hvor rådet konstitueres, var der fokus på at skabe et godt sammenhold mellem eleverne. Der bliver lavet bål og afholdt sociale aktiviteter, og eleverne får på den måde et fællesskab, der ikke kun handler om skolepolitik, men hvor der også er tid til fjol og hyggesnak.

Og netop det var i fokus til fælleselevrådets 'fællesskabsdag', hvor over 60 elever fra skolernes egne elevråd lærte hinanden at kende på tværs af skoler gennem en række forskellige aktiviteter – alt sammen planlagt af rådet selv. Det indebar ting som paneldebat med lokalpolitikere, arbejde med elevråds cases, stjerneløb og læren om Køge Fælleselevråds arbejde.

I efteråret afholdt fælleselevrådet en temadag om skærmbrug, hvor rådets medlemmer i fællesskab med elever fra kommunens elevråd udarbejdede et fælles sæt anbefalinger til brug af skærm på skolerne. Disse anbefalinger blev efterfølgende præsenteret af fælleselevrådets formandskab på et dialogmøde med kommunens skolebestyrelser og børne- og undervisningsudvalget.

Køge Fælleselevråd har også vist, hvordan et politisk møde har kunnet kombineres med en social aktivitet. Efter mødet med Astrid Krag på Christiansborg tog fælleselevrådet på udflugt i byen og på kanalfart. På den måde fik eleverne – ligesom til opstarten – tid til både det politiske og sociale.

EDDERKOPPESPINDSMODELLEN Køge Fælleselevråd

Projektarbejde og dannelse i fælleselevrådet - Gladsaxe Fælleselevråd

Om Gladsaxe Fælleselevråd

Gladsaxe blev Elevvenlige i 2023, og har siden været et fælleselevråd præget af stærkt fællesskab og en høj grad af elevinddragelse. Fælleselevrådet starter altid med fælles morgenmad og en fælles energizer til deres møder – på den måde skabes der samhørighed blandt eleverne. Yderligere praktiseres "rundt om bordet", hvor det er muligt at hente inspiration fra de andre elevråd eller søge sparring hos hinanden. Det medførte blandt andet deling af aktivitetskataloget for 'Elevernes dag' på Grønnemose Skole til resten af fælleselevrådet.

Om 2024-2025

I skoleåret 2024/2025 har fælleselevrådet i Gladsaxe haft et særligt fokus på projektarbejde. Med støtte fra Erasmus+ har eleverne arbejdet med projektet '*Unge Stemmer: Berettiget medindflydelse i en bæredygtig verden*'. Projektets formål er at styrke unges tro på, at deres stemme har værdi og effekt, og giver dem erfaring med projektstyring, teamarbejde og demokratisk deltagelse. Det er samtidig et mål for fælleselevrådsarbejdet, at rådets medlemmer får styrket deres livskompetencer.

Deres case om projektarbejde

Gladsaxe fælleselevråd har gennem arbejdet med deres Erasmus+-projekt blandt andet arrangeret:

- En demokratidag for alle kommunens 7.- og 8.-klasser, planlagt og afholdt af fælleselevrådet selv. Under temaet '*Hvad er medbestemmelse, når du er folkeskoleelev?*' deltog ca. 150 elever og diskuterede emner som medbestemmelse, unges stemmer i beslutningsprocesser og elevrådenes rolle i skolesystemet. Fælleselevrådet stod selv for planlægning, rekruttering og afvikling.
- En studietur til Ungdomsøen med fokus på ledelse, samarbejde og demokratiske processer, som fælleselevrådet selv havde planlagt og booket.

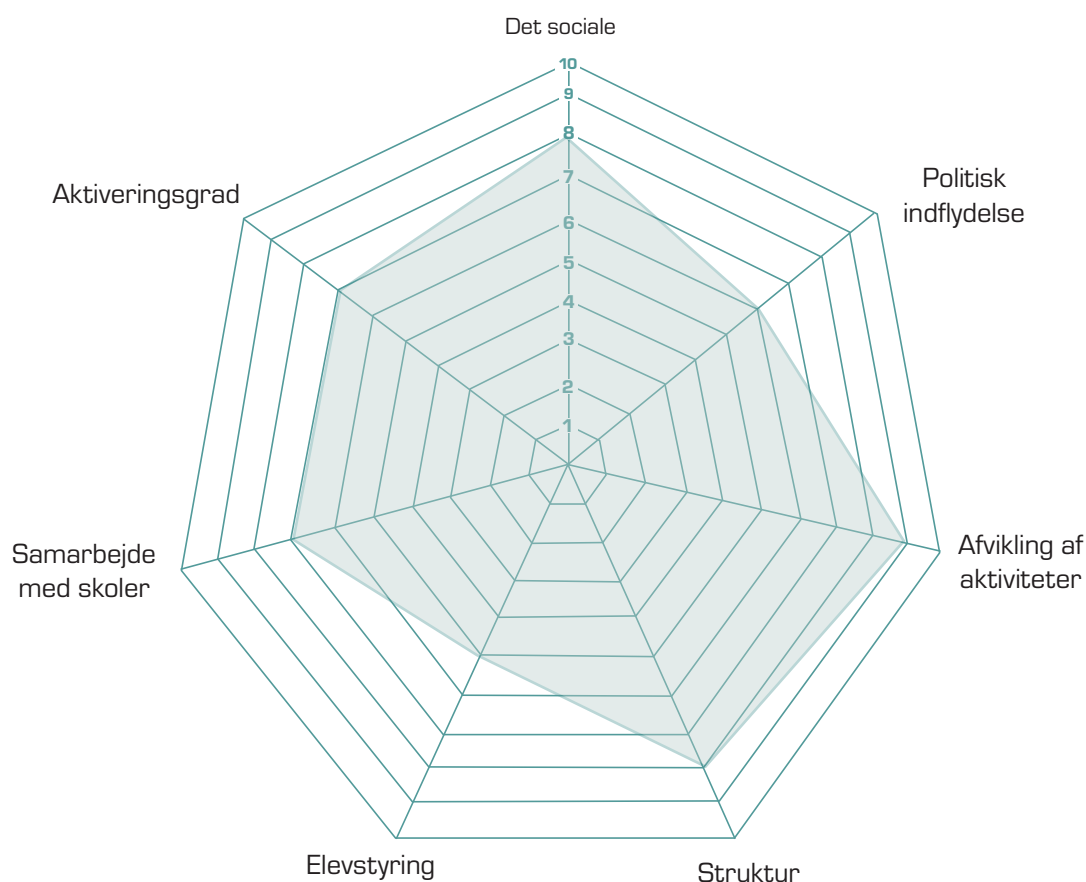

Derudover var det fælleselevrådets opfattelse, at opgaven som kontaktlærer for elevrådene ude på skolerne oftest blev tilfældigt fordelt mellem interesserede og ikkeinteresserede lærere. Derfor afholdt fælleselevrådet i forbindelse med fælleselevrådsopstarten en kontaktlæreruddannelse for at understøtte lærerne.

Ovenstående arbejde kan også kobles med fælleselevrådets mål om at blive en høringspart og inspirationskilde for alle kommunale institutioner og organisationer, der arbejder med børn og unge. I den forbindelse har fælleselevrådet givet input til evalueringen af IT på skoleområdet, input til skoleledernes arbejde med folkeskolens kvalitetsprogram og høringssvar til 'Pejlemærker for trivsel'. Det er også i dette høringssvar, at vi finder deres bedste råd til andre kommuner:

” Det er også vigtigt, at de voksne lærer at stole på de unge og give dem ansvar, samtidig med at eleverne lærer at tage beslutninger. Dette kan desuden være medvirkende til at øge elevernes selvtillid. ”

Gladsaxe Fælleselevråd i høringssvar til 'Pejlemærker for trivsel'

Fællesskab og politisk indflydelse - Bornholms Fælleselevråd

Om Bornholms Fælleselevråd

Bornholms Regionskommune blev elevenlige i 2017, og fælleselevrådet består af repræsentanter fra øens seks folkeskoler. Det betyder, at Bornholms Fælleselevråd har gode forudsætninger for tæt samarbejde på tværs af skolerne, og lige så vel har gode muligheder for at inddrage privatskolerne i kommunen. Til møderne, der ofte er løst struktureret og med masser af tid til både hyggesnak, brain-breaks og aktiviteter, bliver der drøftet politik, forbedret møder med politikere og planlagt arrangementer. Eleverne styrer selv dagsordenen og de emner, der tages op på møderne.

Om 2024-2025

2024/2025 har været et skoleår, hvor fælleselevrådet har formået at samle øens elever. Det har blandt andet været igennem deres 'Forårskonkurrence', hvor eleverne på skolerne har skullet dyste imod hinanden om for eksempel at dekorere en fastelavnstønde, slå den ned på tid og designe en flot påskedør.

Fælleselevrådet har også arrangeret en picnic for alle 8.-klasseselever i kommunen, der skulle gøre det nemmere at opbygge relationer og få venskaber på tværs inden 9. klasse. Her var der arrangeret en række aktiviteter, hvor eleverne på tværs af skoler lærte hinanden at kende gennem lege, samarbejdsøvelser og fælles måltider.

Deres case om fællesskab og politisk indflydelse

Fællesskab har været et gennemgående tema i fælleselevrådets arbejde – lige fra picnic til påskekonkurrence. Deres største politiske sejr, og dermed der hvor de har fået størst politisk indflydelse, er derfor naturligvis også koblet til fællesskab.

På Bornholm valgte man at fjerne den økonomiske støtte til 9. klassernes sidste skoledag – en beslutning, der vakte stor utilfredshed blandt eleverne. For dem er det en enormt vigtig og betydningsfuld tradition, som de mente, at man skulle holde fast i, og derfor kontaktede rådet TV2. Der blev lavet et interview med fælleselevrådets forperson, som fik meget opmærksomhed, og skabte stor opbakning til elevernes sag. Det fik et firma til at give støtten til arrangementet, som – takket være fælleselevrådets handlekraftige indsats – traditionen tro blev holdt i maj måned. Bornholms Fælleselevråd formåede derfor at redde fejringen af 9.-klassernes sidste skoledag. Netop dette kæmpestore stykke arbejde var også grunden til, at Danske Skoleelever til vores Generalforsamling i april kårede Bornholms Regionskommune som Årets Elevenlige Kommune.

EDDERKOPPEPINDSMODELLEN

Bornholm Fælleselevråd

HVAD SÅ NU?

Inspirationskataloget må ikke kun være en samling af gode historier og idéer – det skal være et redskab, du og dit fælleselevråd aktivt kan bruge i jeres arbejde. Nu hvor du har læst om de mange måder, elevinddragelse kan se ud på, er det tid til at omsætte inspirationen til handling. Enten kan I opfinde jeres helt egen måde at gøre det på, og ellers kan I søge penge fra Erasmus+ til jeres projekt, tage en rundvisning på Christiansborg for at styrke jeres fællesskab eller arrangere en picnic for eleverne i jeres kommune.

Uanset om du er elev, lærer, embedsmand eller politiker, er du en vigtig del af fælleselevrådets succes. Og uanset hvor langt jeres fælleselevråd er kommet, er der altid nye skridt at tage. Brug kataloget som et opslagsværk, et planlægningsværktøj, og som en påmindelse om, at elevinddragelse virker, når det tages alvorligt.

Og hvis din kommune ikke er elevvenlige endnu, så kunne det være I skulle starte der?

Så hvad så nu?

Nu bygger vi videre. Sammen.

Danske
Skoleelever